

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 389/2022-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Polákom, Aleja slobody 1890/50, Dolný Kubín, proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 2 CoCsp 22/2022 zo 14. apríla 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. júla 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania.
2. Z ústavnej sťažnosti a priložených príloh vyplýva, že predmetom napadnutého rozhodnutia bolo rozhodovanie o náhrade trov konania v konaní o žalobe žalobcu Slovenskej sporiteľne, a. s., Tomášikova 48, Bratislava, IČO 00 151 653 (ďalej len „žalobca“), proti sťažovateľovi v postavení žalovaného o zaplatenie sumy 42 496, 80 eur s príslušenstvom z titulu nároku na náhradu škody.
3. Uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) č. k. 3 Csp 27/2019-108 z 20. decembra 2019 bolo konanie na základe späťvzatia žaloby zo strany žalobcu zastavené, súd rozhodol tiež o náhrade trov konania vo vzťahu medzi sporovými stranami tak, že priznal žalobcovi plnú náhradu trov konania proti sťažovateľovi s odôvodnením, že sťažovateľ procesne zavinil zastavenie konania.

4. Proti uvedenému uzneseniu v časti výroku o náhrade trov konania podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom krajský súd uznesením č. k. 2 CoCsp 22/2020 z 28. apríla 2020 rozhodol tak, že výrok o náhrade trov konania zrušil, poukazujúc na absenciu odôvodnenia súdneho rozhodnutia, ktoré obsahovalo len citáciu právnej úpravy, a súdu prvej inštancie uložil, aby sa vysporiadal s tým, že žalobca sa nedomohol nároku na náhradu škody a vec bola vydaná subjektu odlišnému od žalobcu.
5. Okresný súd uznesením č. k. 3 Csp 27/2019-176 z 8. decembra 2021 rozhodol tak, že žalobca má proti sťažovateľovi nárok na plnú náhradu trov konania.
6. Proti uzneseniu okresného súdu č. k. 3 Csp 27/2019-176 z 8. decembra 2021 podal sťažovateľ 5. januára 2022 v celom rozsahu odvolanie.
7. Krajský súd napadnutým uznesením č. k. 2 CoCsp 22/2022 zo 14. apríla 2022 vo výroku I rozhodol, že mení uznesenie tak, že stranám sporu nepriznáva náhradu trov prvoinštančného konania, a vo výroku II rozhodol, že nepriznáva stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu sťažovateľ podal túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že z ústavného hľadiska je neakceptovateľná a neprípustná aplikácia § 257 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) zo strany všeobecného súdu, ktorý bezprecedentným spôsobom videl dôvody na jeho aplikáciu v skutočnostiach (priebeh konania, v ktorom nevystupoval žalobca ako strana sporu), ktoré nemajú akýkoľvek súvis s prejednávanou vecou (a to ani z meritórneho, ani z časového hľadiska).
9. V súdenom prípade neexistujú žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by súdu umožňovali aplikáciu § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania. Žalobca sa totiž žalobou z 18. marca 2019 domáhal proti sťažovateľovi zaplata náhrady škody vo výške 42 496,80 eur s príslušenstvom, a nie vydania vecí (kombajnu), ktorú spomína vo svojom späťvzatí žaloby z 26. novembra 2019.
10. Úvahy žalobcu uvedené vo vyjadrení z 3. februára 2020 v tom smere, že podanie ďalšej žaloby o vydanie vecí by neriešilo situáciu, sú v tomto smere právne irelevantné. Sťažovateľ kategoricky popiera tvrdenia krajského súdu o tom, že by sa proti žalobcovi dopustil nejakého protiprávneho konania.
11. Zároveň je irelevantné tvrdenie žalobcu o tom, že neoprávnené odobratie kombajnu bolo preskúmané okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 31/2017 a že okresný súd v tomto konaní nariadil neodkladné opatrenie. Neodkladné opatrenie totiž nie je meritórnym rozhodnutím, na ktorého obsah by mal súd povinnosť prihliadať v zmysle § 228 ods. 1 CSP. Navyše okresný súd pred vydaním neodkladného opatrenia nevykonáva dokazovanie a toto neodkladné opatrenie bolo vydané v spore, v ktorom žalobca nevystupoval ako strana sporu.
12. Sťažovateľ zastáva názor, že dôvody na aplikáciu § 257 CSP súdy nemôžu vidieť v procesnom postupe sťažovateľa v inom konaní, v ktorom ako strana sporu žalobca vôbec nevystupoval a ktoré bolo začaté pred podaním žaloby v tejto právnej veci.

13. Žalobca nikdy nemal právo kombajn odobrať z dôvodov, ktoré sťažovateľ uviedol vo svojom odpore proti platobnému rozkazu.

14. Náhradu škody si žalobca v tomto konaní uplatňoval za obdobie predchádzajúce momentu, keď bol kombajn 30. júla 2019 sťažovateľovi na základe uznesenia okresného súdu č. k. 5 C 31/2017-19 zo 14. augusta 2017 odobraný.

15. Žalobca (ani pôvodný ani terajší) nikdy nebol účastníkom konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 5 C 31/2017. V tomto konaní boli stranami sporu v postavení žalobcu spoločnosť BLT Logistic s. r. o., Buglovce 72, IČO 46 156 879, a sťažovateľ v postavení žalovaného. K vráteniu kombajnu (k poskytnutiu plnenia) teda nedošlo zo strany sťažovateľa voči žalobcovi, ale zo strany sťažovateľa voči spoločnosti BLT Logistic s. r. o.

16. Sťažovateľ nie je v akomkoľvek právnom vzťahu so spoločnosťou BLT Logistic s. r. o., nie jej spoločníkom ani konateľom a z tohto dôvodu nemá akýkoľvek vplyv na konanie tejto spoločnosti. Navyše existencia príbuzenského vzťahu medzi sťažovateľom a konateľom tejto spoločnosti je vo vzťahu k aplikácii § 257 CSP irelevantná. Vzťahy medzi sťažovateľom a konateľom spoločnosti BLT Logistic s. r. o. sú trvalo a vážne narušené.

17. Skutočnosť, že sťažovateľovi bol na základe uznesenia okresného súdu č. k. 5 C 31/2017-19 zo 14. augusta 2017 kombajn odobraný, teda nemá na vedenie tohto konania, ako ani na výšku peňažného nároku, ktorý si žalobca uplatnil žalobou z 18. marca 2019, žiaden vplyv a celkom určite túto skutočnosť nemožno vyhodnotiť ako správanie sťažovateľa, ktoré by zakladalo procesné zavinenie sťažovateľa na zastavení tohto konania. Jediným právne relevantným konaním sťažovateľa, ktoré by mohol súd vyhodnotiť ako správanie, ktoré by zakladalo jeho procesné zavinenie na zastavení tohto konania a dôvod na aplikáciu § 257 CSP, by bola čiastková alebo celková úhrada nároku žalobcu na náhradu škody, ktorú si uplatňoval v tomto konaní. K žiadnemu takému plneniu však zo strany sťažovateľa nikdy nedošlo.

18. So závermi napadnutého uznesenia krajského súdu sťažovateľ nesúhlasí z dôvodu, že vykazuje znaky arbitrárnosti, nepreskúmateľnosti a neodôvodnenosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

19. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

20. Napadnuté uznesenie sťažovateľ považuje za arbitrárne a nepreskúmateľné, keďže mu nebola priznaná náhrada trov konania, čím došlo k porušeniu jeho označených práv.

21. Ústavný súd uvádza, že nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy,

ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (podobne aj IV. ÚS 43/04).

22. Rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojene kráľovstvo z 23. 9. 1997).

23. Ústavný súd v súvislosti s námietkami sťažovateľa poukazuje na svoje rozhodnutia, podľa ktorých všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje, preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (porov. I. ÚS 9/00, II. ÚS 592/2013, III. ÚS 375/2010, IV. ÚS 26/04). Za situácie, ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku, nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom.

24. Súčasťou ustálenej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu, a preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a pred tým, než podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

25. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení označených práv napadnutým postupom a napadnutým uznesením krajského súdu, ktorému vyčíta okrem iného arbitrárnosť a tiež nedostatočné odôvodnenie toho, že v jeho veci všeobecné súdy bez dôvodov hodných osobitného zreteľa aplikovali § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania. Z obsahu ústavnej sťažnosti je tiež zrejmé, že podľa názoru sťažovateľa krajský súd sa pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania adekvátne nevysporiadal s jeho odvolacou argumentáciou.

26. Ústavný súd poukazuje na § 420 písm. f) CSP, ktorý upravuje prípustnosť dovolania (a v prípade naplnenia tohto dôvodu zároveň aj jeho dôvodnosť) v prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany sporu postupom všeobecného súdu nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom *denegatio iustitiae* (odmietnutia spravodlivosti). Ak rozhodnutie odvolacieho súdu v podstatných bodoch nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý

proces, zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (napr. IV. ÚS 314/2020).

27. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

28. Z obsahu napadnutého uznesenia krajského súdu je zrejmé, že sťažovateľ sa ochrany svojich práv mohol domôcť prostredníctvom inštitútu dovolania. V danom prípade prichádzala do úvahy prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, keďže dovolanie podľa tohto ustanovenia je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí [napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 29. januára 2020 vo veci sp. zn. 5 Obdo 26/2019, implicitne aj uznesenie najvyššieho súdu z 26. septembra 2018 vo veci sp. zn. 5 Cdo 43/2018], ak je daný niektorý z dôvodov zmätočnosti definovaný v tomto ustanovení.

29. Ústavný súd v danej súvislosti konštatuje, že sťažovateľom je predstretá argumentácia aj vo vzťahu k arbitrárnosti a nedostatočnému odôvodneniu napadnutého uznesenia krajského súdu týkajúceho sa nároku na náhradu trov konania, vo svojom obsahu porušujúceho jeho práva podľa čl. 46 ods. 1, čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. K otázke možnosti napadnúť dovolaním aj výrok o nároku na náhradu trov konania ústavný súd poukazuje na svoje uznesenie č. k. I. ÚS 275/2018 z 15. augusta 2018 (rozhodnutie č. 74/2018 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018, s. 1270), v ktorom okrem iného vyslovil, že ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd končí rozhodovanie o tejto otázke, ktoré tak možno považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Z uvedeného vyplýva, že aj vo vzťahu k nároku na náhradu trov konania sťažovateľ disponoval účinným prostriedkom nápravy (dovolanie), ktorý nevyčerpal (m. m. I. ÚS 300/2020).

30. Uvedený právny názor ústavného súdu sa už pravidelne uplatňuje aj v jeho ďalšej rozhodovacej činnosti, keď ústavný súd konštatuje, že podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie a ktoré sú tak v danej nimi riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvostupňový súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí (pozri napr. I. ÚS 387/2019).

31. Uvedený právny názor ústavného súdu bol premietnutý tiež do rozhodnutia veľkého senátu najvyššieho súdu č. k. 1 VOObdo/2/2021 z 29. septembra 2021, v ktorom prijal záver, že *„rozhodnutím, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí pre účely posudzovania väd zmätočnosti v zmysle ust. § 420 CSP, je aj rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol s konečnou platnosťou o odvolaní proti výroku o náhrade trov konania“*.

32. Zo zistení ústavného súdu pri príprave predbežného prekovania ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ nepodal dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, a teda nevyužil právny prostriedok, ktorý mu zákon priznáva na ochranu jeho základných práv a slobôd, čím nerešpektoval subsidiárne postavenie ústavného súdu. Nevyužitie zákonnej možnosti podať dovolanie totiž nemožno nahrádzať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, keď fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv; túto možnosť však sťažovateľ v tomto prípade mal. Ústavný súd zároveň dodáva, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti netvrdil a už vôbec nepreukázal, že dovolanie nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, v okolnostiach jeho prípadu teda neprichádzal do úvahy ani prípadný možný postup ústavného súdu v zmysle § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

33. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

34. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia a z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku sa už ďalšími procesnými návrhmi sťažovateľa uvedenými v ústavnej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. septembra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu